

Aan het algemeen bestuur

bezoekadres Dokter Van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank Den Haag
IBAN NL66NWBAB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum ons kenmerk Z/16/005807-109803 behandeld door Dity Langendijk
portefeuillehouder H. Pereboom e-mail DityLangendijk@wdodelta.nl
onderwerp Overname beheer en onderhoud stedelijk water (Noordelijke gemeenten)

Geacht bestuur,

Op basis van de Waterwet (2009) heeft het waterschap, ook in het stedelijk gebied, een taak als beheerder van het watersysteem. Met alle gemeenten in het zuidelijk deel van ons gebied zijn reeds bestuurlijke afspraken gemaakt over de overdracht van het stedelijk water en het beheer en onderhoud hiervan aan het waterschap en zijn deze daadwerkelijk geëffectueerd.

U heeft op 29 januari 2019 de beleidslijn stedelijk water vastgesteld, waarmee invulling en uitvoering wordt gegeven aan het beheer en onderhoud van stedelijk water. De beleidslijn kent vertrekpunten en ruimte voor maatwerk. De vertrekpunten zijn grotendeels gebaseerd op de wijze waarop in het zuidelijk deel van ons beheergebied het beheer en onderhoud van stedelijk water is overgedragen. Daarnaast heeft u het beleid voor de Waterschapszorg vastgelegd. Dit beleid bepaalt welke wateren door het waterschap zelf worden beheerd en onderhouden (categorie A), op welke wateren het waterschap de schouw uitvoert (categorie B) en welke wateren 'overige' zijn (categorie C). Het waterschap richt zich (ook bij stedelijk water) bij de overdracht op de categorie A wateren.

Het Dagelijks Bestuur heeft het Plan van Aanpak op 23 april 2019 vastgesteld. In de bijlage is een samenvatting van dit plan opgenomen. Het plan beschrijft het proces voor de overdracht van het beheer en onderhoud van het stedelijk water in het noordelijke deel van het waterschapsgebied. Per gemeente wordt expliciet aandacht besteed aan de communicatie. De overdracht betreft maximaal 100 km A-watgangen die liggen binnen de bebouwde kom in de gemeenten Steenwijkerland, Meppel, Hoogeveen, De Wolden, Westerveld, Midden Drenthe en Assen. De overdracht per gemeente zal via aparte bestuursvoorstellen met een kredietaanvraag aan u worden voorgelegd. In deze voorstellen wordt nader onderbouwd wat de toename is van de jaarlijkse kosten voor het beheer en onderhoud, inclusief bijbehorende formatie. In de begrotingsbrief 2020 – 2023 worden de benodigde jaarlijkse budgetten voor beheer en onderhoud opgenomen (nadere invulling van het besluit van 29 januari 2019). De ambitie is om de overdracht in vier jaar tijd te realiseren. Conform het daarover aangenomen amendement zal na twee jaar een evaluatie van het gehele proces plaatsvinden die aan uw bestuur wordt voorgelegd.

Het dagelijks bestuur van het
Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris

de loco-dijkgraaf

ir. E. de Kruijk

ir. J.F. de Jong

Bijlage 1 Samenvatting

Projectnaam	Overdracht Beheer en Onderhoud Stedelijk Water (OBSW) Voorliggend Plan van Aanpak beschrijft het proces voor de implementatie van waterschapszorg en de overdracht van het beheer en onderhoud van het stedelijk water (A-watergangen en kunstwerken) in het noordelijk deel van het waterschapsgebied.
Projectnummer	1615101
Opdrachtgever	René van der Spank
Opdrachtnemer	Dity Langendijk
Vastgesteld beleid / Beleidsdoelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Het Algemeen Bestuur heeft i.k.v. waterschapszorg op 31 oktober 2017 vastgesteld welke categorie watergangen het waterschap zelf onderhoudt (A watergangen) en welke door aanliggende grondeigenaren worden onderhouden (B watergangen met schouw en C watergangen zonder schouw). • Het Algemeen Bestuur heeft op 29 januari 2019 de beleidslijn (beheer en onderhoud) stedelijk water vastgesteld, met de ambitie om die binnen 4 (tot 6) jaar te realiseren. Gekozen is voor de implementatie van waterschapszorg en de overdracht van het beheer en onderhoud van het stedelijk water in een beleidslijn waarbij gewerkt wordt met vertrekpunten voor het gesprek met de gemeenten, en daarbij ruimte voor maatwerk om te komen tot werkbare praktijkoplossingen.
Probleemstelling	Het beheer van het stedelijk water in het noordelijk deel van het waterschap is niet conform de Waterwet. Het vastgestelde beleid voor beheer en onderhoud van het stedelijk watersysteem is niet gebiedsdekkend geïmplementeerd en doorgevoerd op de legger.
Projectresultaat	<ul style="list-style-type: none"> • De categorie A-watergangen is in het gehele stedelijk gebied van WDOdelta in beheer bij het waterschap, op basis van vergelijkbare uitgangspunten, hydrologische criteria en maatwerk. Er zijn afspraken gemaakt over het onderhoud. Waar nodig is de inrichting aangepast. De legger is aangepast op de nieuwe situatie. • Daar waar sprake is van bruggen in ons beheer, gelegen in een gemeentelijk openbare weg, kunnen deze worden betrokken in de overdracht naar de gemeente. Bij de overdracht wordt minimaal een intentieverklaring overeengekomen over overdracht van deze bruggen.
Tijdschema	Streven is de overdracht van het beheer en onderhoud en de implementatie van het nieuwe beleid vóór 2023 af te ronden.
Hogere projectdoelen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een gelijk serviceniveau in ons gehele beheergebied. 2. Onderhoud op basis van dezelfde uitgangspunten bij de gemeenten conform de beleidslijn stedelijk water. 3. Het stedelijk watersysteem vastleggen op de legger, gefundeerd op vergelijkbare (hydrologische) uitgangspunten
Acceptatie criteria Beheer en Onderhoud	Het watersysteem dat overgedragen wordt, voldoet aan de eisen voor het effectief en efficiënt onderhoud van de afdeling Beheer watersysteem en dijken.
Kaders, randvoorwaarden, uitgangspunten en aannames	<ul style="list-style-type: none"> • De overdracht vindt plaats in vier jaar tijd in de zeven noordelijke gemeenten (Assen, Midden-Drenthe, Hoogeveen, De Wolden, Meppel, Westerveld en Steenwijkerland). • De voorwaarden waaronder stedelijk water wordt overgedragen zijn vastgelegd in het AB-bestuursvoorstel van januari 2019 • De overdracht betreft alleen het gemeentelijk

	<p>oppervlaktewater in bestaand stedelijk gebied. Wateren in bezit van particulieren, ontwikkelaars en woningbouwverenigingen vallen hier niet onder. Aan de hand van de kaders vanuit waterschapszorg (ABC-categorisering) wordt bepaald welke wateren hiervoor in aanmerking komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specifieke aandacht is nodig voor de gemeenten die slechts voor een klein deel in ons beheergebied vallen (Noordenveld, Aa en Hunze, Coevorden). In die gebieden is weinig ofwel geen 'stedelijk water'. Indien mogelijk laten we dit meelopen met de meest voor de hand liggende kerngemeente. • Per gemeente wordt (samen met de gemeente) een plan van aanpak opgesteld. De overdracht per gemeente kost naar verwachting 16 maanden. Per gemeente kan de duur verschillen afhankelijk van de omvang, capaciteit intern en bij de gemeente en in hoeverre er discussiepunten zijn. • Voor elke gemeente wordt een apart bestuursvoorstel opgesteld voor instemming over de overdracht. Na elke gemeente wordt de stand van zaken voor het totale proces in kaart gebracht en geëvalueerd, om bij te kunnen sturen in tijd, geld en kwaliteit. • Er is een reservering van 1,5 mln. euro opgenomen in de meerjarenbegroting 2019-2022 voor éénmalige kosten. Daarvan is reeds een voorbereidingskrediet van € 500.000,- ter beschikking gesteld voor het opstarten van het proces. • In het AB-bestuursvoorstel van januari 2019 is aangekondigd dat de structurele meerkosten a.g.v. de overdracht kunnen oplopen tot € 1 à € 1,5 mln. Deze worden betrokken bij de meerjarenbegroting. • Dit Plan van Aanpak wordt in april 2019 vastgesteld door het DB. • Het AB wordt jaarlijks meegenomen in de voortgang door middel van een Delta-bijeenkomst, gebiedsbezoek of in een andere vorm. Hierbij wordt afgestemd met het project Waterschapszorg (landelijk gebied).
Samenhang en afhankelijkheid met andere projecten	Daar waar overlap met andere projecten in beeld is, wordt zorgvuldig afgestemd. Denk hierbij aan afspraken met de gemeente ten aanzien van nieuwbouwprojecten, de implementatie van Waterschapszorg, beleid vaarwegen, inspectie van bruggen en de samenwerking binnen Fluvius. Het streven is de implementatie af te stemmen met de planning van implementatie Waterschapszorg.
Relatie met externe partijen/omgeving	Dit project gaat over maximaal 100 km aan watergangen in het noordelijk gebied (en over bruggen in ons beheer binnen de gemeenten Hoogeveen, De Wolden en Midden Drenthe). In dit project spreken we met de gemeenten, maar houden ook nadrukkelijk rekening met de omgeving (d.w.z. bewoners en gebruikers van het stedelijk gebied).
Belangrijke beslisdocumenten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Basis Plan van aanpak per gemeente 2. Standaard checklist ten behoeve van de overdracht 3. Basis overdrachtsovereenkomst voor de gemeenten 4. Format voor een communicatieplan en de wijze waarop we communiceren.
Exclusief (buiten de scope)	<ul style="list-style-type: none"> • Het invoeren van streefbeelden voor het stedelijk waterbeheer. • Evaluatie van het beheer en onderhoud in het zuidelijk deel. • Onderhandelingen ofwel aanpassingen in het beheer en onderhoud in het zuidelijk deel van ons gebied. • Overdracht van bruggen aan particulieren.

<p>Initiële risico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De planning en de kosten zijn afhankelijk van de gesprekken die met de gemeenten gevoerd zullen worden over de overdracht van het water, o.a. afspraken over het wegwerken van achterstallig onderhoud. Het verloop van deze gesprekken wordt ook deels ingegeven door andere trajecten waarover we met de gemeenten in overleg zijn. • Gemeenten zijn een belangrijke partner voor het waterschap op meerdere vlakken (o.a. Waterschapszorg, waterketen, grondwatermeetnet, klimaatadaptatie, duurzaamheid). De bestaande relatie kan onder druk komen te staan door dit proces. • Risico is dat de in de beleidslijn benoemde 'ruimte voor maatwerk' standaard volledig wordt gebruikt. • Er is onvoldoende capaciteit beschikbaar in huis ofwel bij de gemeente. • Hogere kosten dan geraamd doordat praktijk anders blijkt te zijn dan aangenomen. Bekend is reeds dat de eenheidsprijzen in het bestuursvoorstel met 30% onzekerheid zijn omgeven. Daarnaast hogere kosten a.g.v. eerder genoemd risico dat 'ruimte voor maatwerk' vaker dan ingeschat volledig wordt gebruikt. <p>De beheersing van de risico's is erop gericht extra aandacht te besteden aan de relatie met de gemeenten. Goede afstemming met de relatiebeheerders en gebiedsbeheerders. Lessen die we geleerd hebben in het zuidelijke gebied meenemen en na elke gemeente / overdracht evalueren.</p>
<p>Aanpak</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. De overdracht speelt in de gemeenten, die ieder een eigen aanpak krijgen, die steeds is gebaseerd op de ervaringen die tot dan toe zijn opgedaan. We gaan uit van één project van overdracht per gemeente. 2. Per gemeente worden de raakvlakken met andere processen in beeld gebracht (o.a. bruggen) en wordt afgewogen in hoeverre deze worden meegenomen in de gesprekken. Ook hier kan sprake zijn van maatwerk.